Sensorvegledning, TEOL2003 Oldkirkens historie

Tre dagers hjemmeeksamen, 3000-4000 ord.
Temaet med dets undertemaer dekkes av pensum og er blitt gjennomgått i undervisningen.

De tre underoppgavene vektes slik:
Underoppgave 1: 20%
Underoppgave 2: 60%. Det er primært her studentens evne til kritisk drøfting kommer til syne.
Underoppgave 3: 20%

Pensum som dekker oppgaven og derfor må refereres til:
Underoppgave 1: McGowan, 242-249; Lynch, 185-189.
Underoppgave 2: Skarsaune, kap. 5-6; Lynch, 171-173;
Underoppgave 3: Lynch, 171-173; Woodhead, 61-75.

De ulike underoppgavene kan/bør inneholde følgende (typisk vil toppkarakter dekke alt eller det aller meste):
1.I den aller første kristendommen er alle døpte ansett som hellige. Martyrene er de første hellige som utmerker seg som egen gruppe, deretter kommer bibelske skikkelser, asketer og kirkelige ledere. Maria får en spesiell rolle på 100-tallet, slik en ser det i *Jakobs Protevangelium*. Denne rollen springer ut av hennes plass som Jesu mor og som opphavet til hans menneskelige natur. Den eldste bevarte Maria-hymnen er datert til 200-tallet (gjengis i McGowan, 247 og på norsk i PowerPoint).

2. Efesus-konsilet er en kamp mellom alexandrinsk og antiokensk teologi, primært representert ved (erke)biskop Kyrill av Alexandria og (erke)biskop Nestorios av Konstantinopel. Opptakten er taler av Nestorios og motsvar av Kyrill. Konsilet ble sammenkalt av keiser Theodosios II og holdt i Maria-kirken i Efesus. Konsilets forløp var rotete, i og med at det åpnet før delegasjonene fra Antiokia og Roma var ankommet og at Antiokia-delegasjonen holdt et "nytt" møte som protesterte mot den alexandrinske delegasjonens første møte. Romas stillingtaken ble avgjørende.
Læremessig er det en sammenheng mellom Nikea 325 og Eferus 431 ved at Sønnens vesensenhet (homoousia) med Faderen er forutsetningen for å kalle Maria "Theotokos (Gudføderske)". Den sønnen Maria fødte, var guddommelig som Gud (Faderen), og derfor fødte hun Gud (i derivert betydning).
Kyrill representerte den alexandrinske 'Logos-kropp-teologien' og Nestorios den antiokenske 'Logos-menneske-teologien'. Kyrill la vekt på enheten mellom det guddommelige og menneskelige i Jesus. Kyrill har korrigert den tidligere alexandrinske modellen der Jesus bare har menneskelig kropp (ikke også sjel). Kyrill stod for en eldre og nikensk-terminologisk teologi som ikke skilte mellom 'natur' og 'hypostase'. Kyrill forsvarte termen 'Theotokos'.
Nestorios la vekt på begge naturenes realitet og på at de måtte holdes atskilt for å ivareta Guds transcendens. Han mente at hver natur hadde et "operativt sentrum" og dermed et subjekt, hvilket i siste instans førte til en person med to subjekter, altså egentlig to personer. Nestorios mente det var en forbindelse mellom de to naturene, ikke enhet. Han motsatte seg termen 'Theotokos' og ville i stedet sette 'Anthropotokos (Menneskeføderske)', som altså uttrykte at Maria bare fødte mennesket i Jesus, siden Gud ikke kan fødes.

3. Disipler av den avsatte Nestorios spredte hans teologi i Syria og enda lengre øst. På de teologiske skolene i Edessa og siden i Nisibis ble det etablert ei nestoriansk retning som ble dominerende i den østsyriske kirke, «Østens kirke». Denne ble atskilt fra den romerske keiserkirke, hvilket dessuten ble framskyndet ved at den befant seg utenfor Romerriket. Denne kirkens historiske hovedsete var Seleukia-Ktesifon, siden Bagdad. Østens kirke fortsatte å forkaste termen 'Theotokos',

men presiserte seinere enheten i Jesus, og den sedvanlige termen «nestoriansk» er ikke helt treffende. Den spredte seg fra Persia til Sentral-Asia, India og Kina.

Det foreslåtte antall ord på hver underoppgave er bare rådgivende, men samsvarer med vektingen av de tre underoppgavene. Annen litteratur enn pensum samt PowerPointer fra forelesningene kan benyttes, men bare i tillegg til pensum. Oppgavens tittel skal gjengis ordrett; en egen tittel skal ikke lages for besvarelsen. Sitater skal i anførselstegn ("xxx"). Referanser (i parentes i teksten eller i fotnote) skal angi sidetall, ikke bare publikasjon. Pensumet skal brukes enten ved direkte sitat (med anførselstegn) eller omskriving med egne ord (med sidehenvisning). Parafrasering av pensum der bare noen få ord her og der endres, bør unngås og iallfall ikke utgjøre en stor del av besvarelsen.